POHORELSKÝ HLÁSNIK

********** Informačné noviny Obce Pohorelá; ročník XXI; FEBRUÁR 2025; - ZADARMO - **********

OSLAVY 80. VÝROČIA OSLOBODENIA OBCE POHORELÁ

Oslavy 80. výročia oslobodenia našej obce sa začali sprievodom a pietnym aktom, zapálením sviečok a položením venca k pomníku padlým v oboch svetových vojnách. Po zaspievaní Slovenskej hymny spevákmi z folklórnej skupiny Kráľova hoľa, nasledovali básne od Františka Bábeľu – Čakajúca, účastníka SNP a Milana Lajčiaka - Nesmrteľná pieseň, prednesené žiačkami ZŠ s MŠ. Folkloristi za doprovodu harmonikára j. Maťúša zaspievali naše dve krásne bojové piesne. K spevu sa pridalo aj publikum. Nasledovalo predsedom ZO Jánom Lakandom, privítanie starostky obce Ing. Jany Tkáčikovej, tajomníka Obl. výboru Brezno Jána Šuleja a všetkých zúčastnených a našich odbojárov. V príhovore predseda ZO zhrnul udalosti oslobodzovania Československá ČA a 1. ČSAZ, na základe dohody našich zástupcov exilovej vlády v Moskve, vojenskou pomocou vyhlásenému SNP. Vojsko, ktoré bolo sústredené v Krosne a Solnoku, bolo presmerované cez Lupovský a Dukelský priesmyk spolu aj s našim 1. ČSAZ na oslobodzovanie Slovenská od Nemeckých okupantov. V týchto priestoroch boli ťažké boje a padlo tam spolu 23 tis. vojakov ČA z toho vojakov 1. ČSAZ pod velením gen. Ludvíka Svobodu 2 tis. Toto bojové územie bolo pomenované „ Údolím smrti „. Prvou oslobodenou obcou bolo 21.9. 1944 Kalinovo a poslednou 3.5.1945 Makov. Ďalej potom opísal postúp ČA spolu s 1. ČSAZ severom a ČA juhom a stredom Slovenska, postup Rumunskej Kráľovskej armády, ktorá po ústupe Nemcov na sedle Besník vstúpila do našej obci dňa 29.1.1945. Boli privítaní Slavobránou a muzikou na začiatku obce pri mlyne. Nemci pri úteku zničili 4 mosty, poštový úrad, lesnú správu poškodili telegrafné stĺpy a koľaje železnice a predtým zastreli 3 našich občanov, vypálili časť cigánskej osady a zranili tam 2 deti z ktorých jedno zomrelo. Po prejave zaznelo ešte niekoľko prekrásnych piesni v podaní našich folkloristov a v dobrej nálade sme sa presunuli do jedálne ZŠ S MŠ, kde pokračovala VČS podľa schváleného programu. V závere bolo podané malé občerstvenie.

Ján Lakanda
predseda ZO SZPB PB Jánošík

OZNAM PRE MILOVNÍKOV HISTÓRIE REGIÓNU A FOLKLÓRU

Švajčiarsko – slovenské združenie cestovného ruchu Banská Bystrica, uvedomujúc si význam regiónu Horehronie z hľadiska tradičnej ľudovej kultúry aj pre rozvoj cestovného ruchu, pripravilo do tlače publikáciu „*Tradičná ľudová kultúra Horehronia*“ určenú pre milovníkov folklóru a histórie regiónu Horehronie. Snahou je vydať také množstvo publikácií, ktoré môžu plne uspokojiť dopyt po nej zo strany všetkých záujemcov a na druhej strane neprekročiť objem finančných prostriedkov určených na jej tlač a distribúciu. V prvej časti publikácie sú popísané *Významné lokality tradičnej ľudovej kultúry na Horehroní* – spolu 11 obcí, vrátane Čierneho Balogu a Vernára. Okrem histórie ich vzniku, je v rámci ich popisu venovaná časť aj folklórnym tradíciám danej obce. Významnú úlohu v živote horehronského ľudu zohrávali *Kalendárne sviatky a obyčaje* v členení na jednotlivé ročné obdobia. Na ne nadväzujú *Sviatky a obyčaje životného cyklu* od narodenia po smrť. S prácou horehronského ľudu je spojená *Materiálna kultúra Horehronia,* predovšetkým drevorubačstvo, ale aj *Ľudový odev (kroje).* V minulosti zohrávala významnú úlohu v živote obyvateľov Horehronia *Agrárna kultúra* – od prípravy pôdy, pestovania plodín, chovu hospodárskych zvierat, najmä oviec a s tým spojený život pastierov a ovčiarov. Pre Horehronie sú typické rôzne druhy pokrmov, ktoré sa výrazne líšia od pokrmov iných regiónov Slovenska. V regióne Horehronie zanechala výraznú stopu aj *Výtvarná kultúra.* Tá sa zamerala na spracovanie vlny, ľanu a konopí, výšivkárstvo, zhotovovanie čipiek a tiež na tradičnú ľudovú výrobu z dreva .Z dnešného pohľadu sa najvýraznejšie do tradičnej ľudovej kultúry Horehronia zapísala *Umelecká kultúra*, či už ide o spev, tanec, hudbu. Publikácia sa stručne venuje aj *Ľudovým výrobcom na Horehroní*, *Osobnostiam, ktoré výrazne ovplyvnili región Horehronie* a *Inštitúciám podporujúcim tradičnú ľudovú kultúru Horehronia*. Záujemci o uvedenú publikáciu môžu kontaktovať e-mailom zostavovateľa publikácie Petra Patúša na e-mailovej adrese: peter.patus1@gmail com. Cena publikácie je 26,00 € s DPH.

PODUJATIA

08.03. MEMORIÁL POHORELSKÝCH RUBÁROV

- 29. ročník nohejbalového turnaja 3-členných družstiev neregistrovaných hráčov pri príležitosti 69. výročia lavínového nešťastia v Kulichovej doline
- od 9:00 hod. v telocvični ZŠsMŠ Pohorelá
- o 8:00 hod. sa uskutoční pietny akt kladenia vencov pri hroboch obetí lavínového nešťastia v miestnom cintoríne

Zber netriedeného komunálneho odpadu

19.02. 05.03. 19.03.

Žiadame občanov, aby si **nádoby** vyložili **pred brány už deň vopred!** Zbiera sa od 07:00 hod. každú druhú stredu!

Zber PLASTOV

21.02. 21.03.

Zbierajú sa len ŽLTÉ plné a zaviazané vrecia.
Nezabudnite plastové **fľaše a plechovky stlačiť**, aby sa zmenšil ich objem!

REFLEXNÉ PRVKY

Opätovne pripomíname chodcom, aby nezabúdali na reflexné prvky. Môžu im totiž zachrániť život. Nepriaznivé počasie či tma ovplyvňujú viditeľnosť chodcov na cestnej komunikácii. "V tmavom odeve vás vodič spozoruje z 18 metrov, s reflexnými prvkami ste viditeľní z diaľky 200 metrov". Odev v oranžovej alebo žltej farbe síce viditeľnosť zvyšuje, ale nie je dostatočnou adekvátnou náhradou reflexného prvku. Povinnosť používať reflexné prvky ukladá aj zákon o cestnej premávke, podľa ktorého je chodec povinný používať najmä chodník, po ktorom sa chodí vpravo. Kde nie je alebo je neschodný, chodí sa po ľavej krajnici alebo čo najbližšie pri ľavom okraji vozovky. Po krajnici alebo po okraji vozovky môžu ísť chodci vedľa seba najviac dvaja. Nemôžu však ohroziť ani obmedziť cestnú premávku. Pri prechádzaní cez cestu musí použiť priechod pre chodcov, nadchod alebo podchod. Nesmie vstúpiť na priechod, ak vzhľadom na rýchlosť prichádzajúcich vozidiel nemôže bezpečne prejsť cez vozovku. Mimo priechodu smie cez cestu prechádzať len kolmo na jej os a len ak s ohľadom na vzdialenosť a rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel ich nedonúti zmeniť smer a rýchlosť jazdy. Chodec sa nesmie bezdôvodne zdržiavať na ceste ani sa zastavovať.

balíkovo *BALÍKOVO BOX – POHORELÁ*

Spoločnosť SPS (Slovak Parcel Service) umiestnila v našej obci na ulici Školskej pod areálom Obecného úradu samoobslužný box Balíkovo dostupný verejnosti 24 hodín / 7 dní v týždni. Doba uloženia zásielky je 48 hodín. Balíkovo box ponúka: výdaj zásielok a podaj zásielok.

Podaj zásielky:

1. Vygenerovaný prepravný štítok si vytlačte a nalepte na svoju zásielku
2. Uistite sa, že ste zo svojej zabalenej zásielky odstránili všetky ďalšie štítky
3. Navštívte príslušný ParcelShop
4. Postupujte podľa pokynov obsluhy príslušného ParcelShopu

**Ak odosielate viacero zásielok, nie je možné použiť jeden prepravný štítok na viacerých zásielkach.*
**Súčet obvodu balíka nesmie presiahnuť 200cm*

Výdaj zásielky:

1. Po obdržaní notifikácie (SMS alebo EMAIL) je zásielka pripravená na prebratie v príslušnom ParcelShope
2. Identifikujte sa verifikačným kódom zaslaným v notifikácii
3. Pre prebratie postupujte podľa pokynov obsluhy príslušného ParcelShopu

**Ak prijímaná zásielka vyžaduje platbu, je možné ju zrealizovať podľa pokynov v notifikácii.*

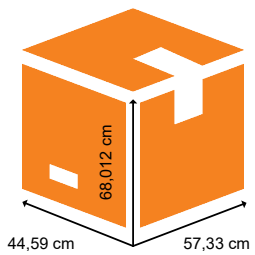

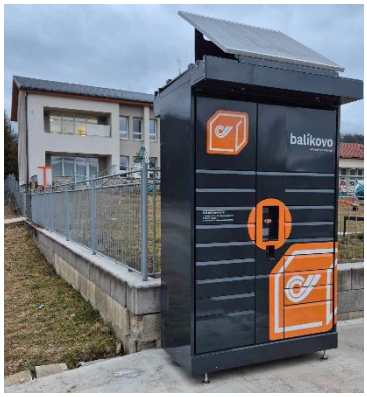

POPLATKY ZA KOMUNÁLNY ODPAD A STOČNÉ V ROKU 2025

KOMUNÁLNY ODPAD

0,09589041095 €/1 deň/1 osoba
35,- € / 1 rok / 1 osoba

STOČNÉ

0,50 € / 1 m^3

brantner green solutions

VÝKUP PAPIERA

Zbierajú sa noviny, časopisy, knihy bez textilnej väzby a kartón.

Je potrebné, aby bol zber zviazaný.
Kartón a papier musí byť zviazaný osobitne!

8 kg = toaletný papier 1 rolka
3 kg = hygienické vreckovky 1ks
12 kg = papierové utierky 1ks
Kartón: 10 kg = toaletný papier 1 rolka

VÝKUP OLEJA

Vykupujeme použité jedlé oleje a tuky z domácností v dobre uzavretých nádobách!!!

3l oleja = 1 ks kuchynské utierky
2l oleja = 1ks rolka toaletného papiera
1l oleja = 1ks hygienické vreckovky

KDE? **Obec POHORELÁ / mobilný zber**

KEDY? **27.- 28. február 2025 od 9,00 hod.**

Kontakt na výkupcu: **0904 645 645**

POMÁHAJME CHRÁNIŤ PRÍRODU

„O POHÁR STAROSTKY OBCE POHORELÁ“

Dňa 8.2.2025 sa v telocvični ZŠsMŠ v Pohorelej konal jubilejný 30.ročník volejbalového turnaja o Pohár Starostky obce Pohorelá. Zúčastnilo sa ho 5 vyrovnaných družstiev. Najviac sa darilo družstvu Závadka nad Hronom, ktoré si zaslúžene vybojovalo prvenstvo na turnaji. Na druhom mieste skončilo družstvo z Brezna a na treťom mieste sa umiestnili domáci juniori. Na turnaji zaujal predovšetkým derby zápas medzi domácim družstvom Pohorelá "SR" a Pohorelá "JR". Naši juniori prvý krát v histórii zdolali domáce "áčko" a zaslúžene si vybojovali miesto na stupni víťazov.

Konečné poradie:

1. Závadka nad Hronom

2. Brezno

3. Pohorelá „JR“

4. Pohorelá „SR“

5. Braväcovo

Individuálne ocenenia:

Najlepší hráč: Pavol Lopušný (Brezno)

Najlepší smečiar: Šimon Hruška (Závadka nad Hronom)

Najlepší nahrávač: Marek Pôbiš (Braväcovo)

Ďakujeme našim sponzorom, hlavne Obecnému úradu v Pohorelej a pani starostke Janke Tkáčikovej za podporu, ZŠsMŠ Pohorelá, Radegast - Marcel Kanoš, HK Jatka - Ján Syč. Ďakujeme Petrovi Pletkovi za skvelý boršč, Emílii Tlučákovej za zákusky, Jozefovi Mikolajovi za prípravu občerstvenia. A Samozrejme našej šarmantnej "Bufetárke" Bianke Tlučákovej. Ďakujeme a už teraz sa tešíme na ďalší ročník.

Michal Tlučák

O POHÁR STAROSTU OBCE HEĽPA

Nohejbalový spolok GAD Pohorelá sa zúčastnil tradičného nohejbalového turnaja „O pohár starostu obce Heľpa“. Turnaja sa zúčastnilo 10 družstiev. Našim dvom tímom sa podarilo prebojovať do štvrťfinále, kde však nad naše sily boli domáce družstvá z Heľpy a turnaj sa pre nás skončil. Ďakujeme organizátorom za pozvanie a už teraz sa tešíme na ďalší turnaj 8.3.2025 v Pohorelej.

Michal Tlučák

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

JUBILANTI

88 rokov

Matej Pompura, Za Vŕšok 218

87 rokov

Mária Kanošová, Orlová 593

86 rokov

Anna Baksová, Clementisova 797

84 rokov

Mária Petrová, Za Potokom 702

82 rokov

Lukáč Zibrík, Nová 365

80 rokov

Artúr Hlaváčik, Pohorelská Maša 53
Ján Kuklica, Partizánska 525

75 rokov

Anna Halušková, Športová 351
Ing. Jozef Slíz, Kpt. Nálepku 152
Štefan Tlučák, Jesenského 125

70 rokov

PhDr. Mgr. Ján Baksa, Orlová 577
Ján Gosť, Kpt. Nálepku 82
Jozef Kalman, M. R. Štefánika 685
Mária Krešáková, Orlová 583
Jozef Pompura, Za Potokom 704
Margita Pompurová, M. R. Štefánika 693

65 rokov

Mária Maťúšová, Jánošíkova 439
Alžbeta Pletková, Kpt. Nálepku 10
Katarína Tlučáková, Clementisova 810

NOVORODENCI

Martin Červienka, Kpt. Nálepku 104

Z kroniky obce Pohorelá:

(pozn.: výpis záznamov z kroniky je bez gramatických a štylistických úprav, tzn. i v gramatike platnej v danej dobe)

Obete snehovej lavíny:

8.marec 1956 bol strašný a pamätný deň pre Pohorelú. Ešte v obci zúril týfus, prevádzalo sa práve hromadné očkovanie obyvateľov, vonku zúrila metelica a silný fujak, keď došla otrasajúca zvesť, že při Dolnej Lehote zasypala snehová lavína lesných robotníkov z Pohorelej a zo Švermova. Zvesť sa rozšírila po obci jako blesk. Ludia v hlúčkoch debatovali, ženy nariekali a strašný bol pohľad na rodiny postihnutých. Nevedelo sa, či všetci sú mŕtvi, či sa dakto zachránil jako sa stalo nešťastie. Dohady boli všelijaké! Čiastočné vysvetlenie došlo až na druhý deň, lebo z postihnutých sa zachránili dvaja robotníci z Pohorelej. Zachránení hrdinovia hovorili asi toto: niekoľko dní sme nemohli pracovať pre veľkú fujavicu, po celý čas sme sa museli zdržiavať v chate v doline „Tri vody". V deň nešťastia všetci chlapi z dlhej chvíle hrali karty. Rozália Sedmáková z Pohorelej, ktorá varila Pohorelcom sa odobrala ráno 8.marca domov s jedným robotníkom zo Švermova, ktorý mal predvolanie na súd. Vrátila sa však, lebo vonku zúrila veľká metelica. Domov sa už viac nedostala. Asi o 9:30 hod za strašného hukotu zosula sa veľká snehová lavína z vrchu nad chatou a zasiahla aj chatu, v ktorej bolo 18 ľudí, 16 chlapov a 2 ženy. Z týchto sa zachránili len dvaja Pohorelci……

Ostatní našli svoj hrob v útrobách lavíny. Dotyčný ležal na lôžku při okne. Tlak lavíny bol taký obrovský, že ho vyhodil cez okno do výšky, zachytil sa na strome za okamih a potom zo stromu spadol. Při vyhodení z chaty vytrhlo – vypadlo celé okno, ranilo ho a tak isto ho poranilo při páde na strom. Mal však toľko duchaplnosti, že bosí bežal vyše kilometer do stajne v lese, v ktorej mali furmani kone. Sadol na kone a v obci Dolná Lehota oznámil túto strašnú zvesť. V lavíne zahynulo 8 lesných pracovníkov z Pohorelej a dievča Sedmáková, ktorá robotníkom varila a 6 les. Robotníkov zo Švermova a ich kuchárka. Spolu zahynulo 16 ľudí. Podľa zistenia při hľadacích a odpratávacích prácach niektoré mali strašnú smrť – zadusením. Lavína bola tak obrovská, že brala stromy i s koreňmi, ba niektoré stromy boli poštiepané tlakom a silou lavíny na triesky. Po lesnej chate neostalo ani pamiatky. Do hľadania mŕtvych bolo zapojené vojsko, požiarnici, a brigádnici. Obrovská masa snehu bola tak zbitá do seba, že lopaty ťažko išli do snehu. Hľadanie a odpratávanie započalo ešte v deň nešťastia. Do 11.marca 1956 našli len 5 mŕtvych z Pohorelej a 4 mŕtvych zo Švermova. Okrem Breznianskej posádky doši ďalšie posádky z Martina, z B. Bystrice pomáhať při záchranných prácach. O nešťastie sa zaujímala vláda a zbor poverníkov a vystavili sústrasť postihnutým rodinám.

Štátny pohreb:

Dňa 12.marca 1956 o 14:00 hod bol v Brezne štátny pohreb a smútočná rozlúčka s obeťami snehovej lavíny. Štátny pohreb bol na námestí. Na pohrebe sa zúčastnil podpredseda SNR J. Žákovič, poverník lesov a drevárskeho priemyslu F. Tupík, prvý zástupca ministra lesov a drev. Priemyslu F. Holík, zástupcovia KV – KSS, veliteľstva banskobystrickej posádky a zástupcovia KNV a ONV. Smútočné prejavy mali: poverenik F. Tupík, a predseda KNV J. Šípoš. Smútočnej rozlúčky sa zúčastnilo podľa odhadu asi 15 000 ľudí z celého okolia. Z Pohorelej išli do Brezna dva plné autobusy občanov.

Dovoz mŕtvych:

Po smútočnej rozlúčke v ten istý deň, boli mŕtvoly dopravené do Pohorelej k svojim rodinám vojenskými autami. Auta doprevádzal a prevoz previedol dôstojník breznianskej posádky Ján Bošanský (brat písateľa týchto riadkov).

Cirkevný pohreb:

Zahynutí občania v snehovej lavíne boli pochovaní podľa cirkevných obradov v Pohorelej, dňa ……..

Pohrebu sa zúčastnila celá obec aj veľa ľudí z okolitých obcí. Mŕtvych pochoval rožňavský biskup. Každý mŕtvy mal okolo seba 20 vencov, tieto niesli školské deti. Pochovaní boli do spoločného hrobu.

Štát sa o pozostalých veľmi pekne postaral. Každá rodina dostala okolo desaťtisíc podpory a vdovy budú dostávať zvyšný vdovský dôchodok.

.....Vo víre času.....

Pohorelský hlásnik – informačné noviny Obce Pohorelá; reg.č. OÚ-OMT/1/95; číslo 2025/02, ročník XXI., - NEPREDAJNÉ

Adresa redakcie: Školská 349/6, 976 69 Pohorelá; 048/6196102, peter.siman@pohorela.sk, www.pohorela.sk. Uzávierka: 10. dňa, vychádza okolo 15. dňa v mesiaci.
Za obsahovú a gramatickú správnosť zodpovedajú autori článkov. Grafická úprava a autor neoznačených článkov: OÚ Pohorelá. Vydáva: Obecný úrad v Pohorelej;
Zapožičané fotografie a dokumenty VRACIAME. Fotografie zverejňujeme postupne.